

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО МАСЛАРОВА срещу БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 26966/10)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

31 януари 2019 г.

Това решение ще стане окончателно при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията. Може да бъде предмет на редакционни промени.

По делото Масларова срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ в състав:

Ангелика Нусберггер (Angelika Nußberger), *председател*,
Йонко Грозев (Yonko Grozev),
Шифра О'Лийри (Siofra O'Leary),
Мартинш Митс (Mārtiņš Mīts),
Габриеле Куцко-Щадлмайер (Gabriele Kucsko-Stadlmayer),
Летиф Хюсейнов (Lətif Hüseynov),
Ладо Чантурия (Lado Chanturia), *съдии*,
и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на отделението*,
След закрито заседание, проведено на 08.01.2019 г.,
Постановява следното решение, прието на същата дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (№ 26966/10) срещу Република България, подадена в Съда на основание чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от българската гражданка, г-жа Емилия Радкова Масларова („жалбоподателката“), на 22.04.2010 г.

2. Жалбоподателката се представлява от г-н М. Екимджиев, г-жа К. Бончева и г-жа С. Стефанова, адвокати, практикуващи в Пловдив. Българското правителство („Правителството“) се представлява от правителствения агент г-жа Р. Николова, от Министерството на правосъдието.

3. На 27.09.2017 г. на правителството са комуникирани оплакванията по чл. 6 § 2 и чл. 13 от Конвенцията относно отправеното от главния прокурор до Народното събрание искане и изказванията на говорителката на Главната прокуратура, министър-председателя и народния представител П.Н., а жалбата е отхвърлена като недопустима в останалата ѝ част съгласно правило 54 § 3 от Правилника на Съда.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО**

4. Жалбоподателката е родена през 1949 г. и живее в гр. София.

5. Тя е била министър на труда и социалната политика в периода от 2005 г. до 2009 г. През 2009 г. е избрана за депутат в Народното

събрание, където оглавява парламентарната комисия по въпросите на труда и социалната политика.

6. На 06.08.2008 г. членовете на асоциация сезират прокуратурата в гр. Стара Загора за нередности при обновяването на стар медицински център. След като предприема някои следствени действия, прокуратурата в Стара Загора изпраща преписката на Софийска градска прокуратура, която от своя страна отправя искане до полицията в гр. София и Финансовата инспекция да извършат разследване на обществената поръчка за обновяването на въпросната сграда, използвана от регионалната служба на Министерството на труда и социалната политика.

7. На 11.08.2009 г. Софийска градска прокуратура образува досъдебно производство срещу Х за злоупотреба с власт и присвояване на публични средства.

8. На 05.11.2009 г., в рамките на това разследване, главният прокурор внася искане в Народното събрание за снемане имунитета на жалбоподателката и даване на разрешение за започване на разследване срещу нея. В своето искане главният прокурор първо детайлно описва хода на наказателното разследване и направените от следователите фактически констатации относно извършената процедура за възлагане на въпросната обществена поръчка. След това искането е формулирано по следния начин, като в приложимите си към случая части гласи:

„II. Нарушения на Закона за обществените поръчки, извършени от Емилия Радкова Масларова в качеството ѝ на министър

1. Нарушение на чл. 84, т. 2 от Закона.

Нерегламентиран избор на процедура съгласно чл. 84, т. 2 от Закона – договаряне след публикувано обявление, вместо предвидената в чл. 64 и сл. от Закона процедура – обявяване на обществена поръчка.

Това нарушение е установено в одитен доклад (...) на Агенцията за държавна финансова инспекция. Виновният държавен служител, според доклада, е министърът на труда и социалната политика – Емилия Радкова Масларова, на която е наложена глоба в размер на 5 000 лв. (...)

III. Обстоятелства около умишленото нарушение, извършено от Емилия Радкова Масларова в качеството ѝ на министър

По време на разследването свидетелят Т.П.П., бивш служител на фирмата К., е разпитан, включително и пред съдия. В показанията си той твърди, че през 2008 г., следвайки заповедите на шефа си В.Е.Д. занася пари в брой на министър Масларова. (...). Според [него], той е направил това четири пъти през 2008 г. (...)

Нарушенията на министър Масларова не могат да се обяснят със случайни [нито пък с умишлено причинени] факти поради невнимание или липса на специфични познания за Закона за обществените поръчки. Извършените от нея нарушения директно целят възлагането на въпросната обществена поръчка на контролираната от приятеля ѝ В.Д. фирма.

(...)

V. Правна квалификация на действията на Емилия Радкова Масларова в качеството ѝ на министър

Основната цел на това изложение е да докаже, че са налице достатъчно данни за конкретното престъпно поведение на Емилия Радкова Масларова в качеството ѝ на министър, във връзка с гореизложените факти, датиращи от периода 2006-2009 г. Извършеното съставлява престъпление по чл. 282, ал. 3 във връзка с алинеи 2 и 1 от Наказателния кодекс.

В периода от 2007 г. до 2009 г. Емилия Радкова Масларова, в качеството ѝ на държавен служител, заемаш ръководен пост – министър на труда и социалната политика, не е изпълнила служебните си задължения, регламентирани от Закона за обществените поръчки и от вътрешни актове на министерството относно възлагането на обществени поръчки, с цел да осигури както за себе си, така и за лицето В.Д. материални облаги, с което нанася сериозни вреди на стойност най-малко 9 806 601 лв., като нарушенията са изключително сериозни. (...)“

9. На 06.11.2009 г. жалбоподателката лично дава съгласието си за образуването на наказателно производство срещу нея.

10. Тези събития са проследени отблизо от медиите, които публикуват множество статии и заснемат множество репортажи по случая.

11. На 06.11.2009 г. говорителката на Главната прокуратура, С.К., дава пресконференция относно образуването на наказателно производство срещу жалбоподателката. Изказванията ѝ са отразени от различни електронни медии и печатни издания. Същия ден, в своя информационен блок в 18.00 ч., националното радио излъчва репортаж за въпросното наказателно производство. Транскрипцията на записа на приложимите към случая части на този репортаж гласи:

« Само няколко дни след като бившият министър-председател С.С. се отказва от имунитета си (...), социалният министър в неговия кабинет, Емилия Масларова, също се отказва от имунитета си. Тя ще бъде разследвана за прекалено скъпото обновяване на сграда, предназначена да обслужва службите на социалното министерство в Стара Загора.

Разследването, което изглежда е започнало през август миналата година, ще следва две насоки. Първата е все още хипотетична – Присвоила ли е Масларова публични средства? – докато втората е почти напълно доказана.

С.К. : С цел да осигури за себе си и за лицето В.Д. материални облаги, причинява значителни вреди в размер най-малко на 9 806 601 лв.

Говорителката на Главната прокуратура обяснява каква е връзката между Масларова и лицето [В.Д.].

С.К. : На този етап [от разследването], връзката между лицето [В.Д.] и Масларова е установена по категоричен начин, което доказва намерението на Масларова да присвои публични средства.

Кой точно е [В.Д.] в живота и в света на бизнеса?

С.К. : [В.Д. и Масларова] имат дългогодишни, близки, приятелски отношения. Фирмата, спечелила обществената поръчка, обединява други търговски дружества, чийто собственик и реален управител е лицето [В.Д.].

Какъв е, според прокуратурата, механизмът на източване на публични средства?

С.К. : Съществува проект за реконструиране, възстановяване и разширяване на стария медицински център. Печели се конкурс и се отпускат публични средства. За възстановяването и разширяването на същия медицински център има и друг проект в рамките на програмата „Красива България“ и още веднъж се отпускат средства. Иначе казано, за едни и същи ремонтни дейности, извършени на един и същи обект, се плаща два пъти (...)“

12. На 23.02.2010 г. на жалбоподателката е повдигнато обвинение за присвояване на публични средства. Обвинителната теза се състои в това, че за да извлече полза за себе си и за други двама предполагаеми свои съучастници, е отклонила сумата от 11 038 405.55 лв. или 5 643 847.13 евро.

13. На 24.02.2010 г., вестник „24 часа“ публикува статия относно наказателното разследване срещу жалбоподателката, неотдавнашното ѝ привличане като обвиняем и предполагаемата ѝ връзка с бизнесмена В.Д. Статията завършва със следното изречение:

„Вчера, в гр. Габрово, министър-председателят Б.Б. заяви, че е твърдо убеден, че двете обвинения срещу Масларова ще издържат, защото нещата били очевидни, и не бил необходим никакъв коментар.“

14. На 26.03.2010 г., вестник „Политика“ публикува интервю с народния представител П.Н., който е заместник-председател на специално създадената парламентарна комисия, натоварена да разследва направените от предходното правителство разходи. Относителите към случая части от статията гласят:

„Въпрос: Г-н Н., комисията (...) приключи работа и излезе с доклад. Какво съдържа той?

Отговор: Специално създадената комисия (...) свърши отлична работа. (...) Нашият доклад представя данни от анализа на фрапиращи случаи (...) [на] злоупотреби и [на] нарушения на правилата по отношение на разходите, обществените поръчки и назначенията (...)

В. : Разкажете ни за най-фрапиращите случаи.

О. : (...) Във втората част на доклада са представени обществените поръчки, при които са допуснати най-големите нередности. Общо единадесет са. Получихме изключително сериозен доклад от Министерството на труда и социалната политика и доклад от Сметната палата относно нарушенията по програмата „Красива България“. Също така, установихме и нарушения на бившият министър, Емилия Масларова. Известно е, че се води наказателно производство за присвояване на публични средства за близо единадесет милиона лева. Може да се заключи, че става въпрос за типичен пример за корупция и нарушаване на Закона за обществените поръчки от страна на висш държавен служител и представител на изпълнителната власт като министър. Налице е тежко нарушение на подзаконовите разпоредби, като се има предвид, че за въпросната поръчка са били заложени цени на ремонтните дейности три до четири пъти по-високи от средните пазарни цени. Някои фирми са успели да се възползват от това. (...)“

15. Към датата на получаване на последната информация от страните, а именно 23.03.2018 г., наказателното производство срещу жалбоподателката е все още висящо.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

16. В българското законодателство, Законът от 1951 г. за задълженията и договорите е основният източник на правото на задълженията, което е един от клоновете на частното право. Чл. от 45 до 54 от този закон уреждат отделните хипотези и основните начини на упражняване на деликтната гражданска отговорност. Чл. 45 от Закона за задълженията предвижда следното:

Член 45

„Всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму. Във всички случаи на непозволено увреждане вината се предполага до доказване на противното.“

17. Съгласно чл. 123 от Правилника на Народното събрание, в действащата му редакция към момента на събитията, образуването на наказателно производство срещу народен представител е възможно само след получаване на разрешение от страна Народното събрание (ал. 1) или след получаване на съгласие от въпросния депутат (ал. 2). Искането за разрешение трябва да бъде внесено от главния прокурор, да бъде мотивирано, да се основава на наличието на достатъчно данни доказващи, че депутатът е извършил престъпление и да е придружено от съответните документи (ал. 3).

18. Приложимото национално законодателство и практика в случая, касаещи Закона за отговорността на държавата за вреди, имунитетът по отношение на наказателната и гражданската отговорност на магистратите и членовете на правителството и престъплението „клевета“, са обобщени в решението *Гуцанови срещу България*, № 34529/10, §§ 67-74, ЕСПЧ 2013 г. (откъси).

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЕНИ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛ. 6 § 2 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

19. Жалбоподателката твърди, че главният прокурор, говорителката на Главната прокуратура, министър-председателят и депутатът П.Н. са нарушили презумпцията ѝ за невиновност. Тя се позовава на чл. 6 § 2 от Конвенцията, която гласи:

„Всяко лице, обвинено в извършване на престъпление, се смята за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона.“

А. Допустимост

1. Аргументи на страните

а) Правителството

20. Правителството твърди, че вътрешноправните средства за защита не са изчерпани. На първо място, правителството твърди, че жалбоподателката има възможност да се защити срещу обвиненията в рамките на наказателното производство срещу нея. На следващо място, правителството счита, че жалбоподателката е могла да предяви иск за обезщетение за вреди по чл. 45 от Закона за задълженията и договорите, за да ангажира гражданската отговорност на лицата, чиито изказвания, според нея, са накърнили презумпцията за невиновност. На трето място, правителството твърди, че жалбоподателката е могла да се позове пред българските съдилища на разпоредбата на чл. 48 § 1 от Хартата за основните права на Европейския съюз или на чл. 6 § 2 от Конвенцията, които гарантират презумпцията за невиновност.

21. В подкрепа на тезата си, че искът по чл. 45 от Закона за задълженията и договорите е достъпно и ефективно средство за защита, правителството цитира седем решения, постановени от различни първоинстанционни съдилища в периода от 2011 г. до 2017 г., в които съдилищата присъждат обезщетения за обидни и клеветнически изказвания на физически лица срещу други физически лица или държавни служители.

22. В подкрепа на тезата си за пряката приложимост на Хартата за основните права на Европейския съюз и на Конвенцията пред българските съдилища, правителството цитира решение по съществото на административно дело, постановено през 2011 г. от първоинстанционен съд, което е подлежало на обжалване, и решение по процедурни въпроси, постановено през 2013 г. от второинстанционен съд, чрез което същият връща за повторно разглеждане от първоинстанционния съд на дело по иск за обезщетение.

б) Жалбоподателката

23. Първо, жалбоподателката твърди, че искът за обезщетение по чл. 45 от Закона за задълженията и договорите не би бил достатъчно ефективен в нейния случай, тъй като пропорционалните такси за сезиране на съда ще обезсмислят тази възможност, чрез този иск ще бъде възможно да се ангажира отговорността на засегнатите лица единствено за клеветнически твърдения и няма да доведе до

признаване на нарушение на презумпцията за невиновност, възможността за получаването на обезщетение съгласно тази национална съдебна практика ще се материализира единствено в случай на окончателна присъда и няма да бъде налична по време на наказателното производство срещу нея, заинтересованите лица ще получат имунитет от наказателно преследване, нито едно от представените от правителството решения (вж. параграф 21 по-горе) не засяга подобно на нейното положение – става въпрос за съдебни решения, които ангажират гражданската отговорност на определени лица в случай на клеветнически изказвания, направени извън рамките на съдебното производство и след предварителна осъдителна присъда, постановена след неговото приключване след подадена жалба от оклеветените лица, и накрая, не е налична никаква информация относно това дали цитираните от правителството решения са влезли в сила.

24. Жалбоподателката отбелязва още, че съгласно чл. 51 от Хартата за основните права на Европейския съюз, нейните разпоредби се отнасят за институциите и органите на Съюза и за държавите-членки единствено когато прилагат правото на Съюза. Следователно, тези разпоредби са неприложими в нейния случай и иск, основан на същите, няма да представлява ефективно вътрешноправно средство за защита.

2. Преценката на Съда

25. Още в самото начало Съдът припомня, че принципите относно спазването на чл. 6 § 2 от Конвенцията, изведени в неговата съдебна практика, са обобщени в решенията *Allen c. Royaume-Uni* [ГК] (n° 25424/09, §§ 92 и 93, ЕСПЧ 2013 г.), *Гуцанови* (цитирано по-горе, §§ 191-193) и *Славов и други срещу България* (№ 58500/10, §§ 116-118, 10 ноември 2015 г.).

26. Съдът отбелязва, че жалбоподателката се оплаква по чл. 6 § 2 от Конвенцията от съдържанието на искането от 05.11.2009 г. на главния прокурор до Парламента, от изявленията на говорителката на Главната прокуратура по време на пресконференцията от 06.11.2009 г., от изказванията на министър-председателя, които се твърди, че е направил, в статия от 24.02.2010 г. и от изказванията на народния представител П.Н., публикувани на 26.03.2010 г. Той счита, че първо трябва да се произнесе по допустимостта на оплакванията относно искането на главния прокурор и изказванията на министър-председателя, и след това относно допустимостта на твърденията на говорителката на Главната прокуратура и на народния представител П.Н.

а) Допустимост на оплакванията, свързани с искането на главния прокурор и изказванията на министър-председателя

27. Съдът счита, че няма нужда да се произнася относно възражението на правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита в случая на тези две оплаквания, тъй като, във всеки случай, те са явно необосновани поради следните причини.

28. Той отбелязва, че основната цел на искането на главния прокурор от 05.11.2009 г. е да постигне снемане на имунитета на жалбоподателката с решение на парламента, за да се образува наказателно производство срещу нея (вж. параграфи 8 и 17 по-горе). Това искане е адресирано до Народното събрание по официален път, а не до широката общественост чрез медиите.

29. Съдът отбелязва, че съгласно разпоредбите на националното законодателство, искането трябва да е мотивирано и да позволи на членовете на Парламента да установят дали са налице достатъчно непротиворечиви и конкретни данни, за да бъде се направи основателно предположение за извършено от жалбоподателката престъпление (вж. параграф 17 по-горе). Той отбелязва, че въпросното искане е съставено така, че да представи цялата необходима информация за вземането на решение от страна на членовете на парламента дали да бъде снет имунитета на жалбоподателката. В него се съдържа част, в която са представени ходът на наказателното разследване и фактическите констатации на следователите, част за установените нарушения на националното законодателство относно обществените поръчки, част, посветена на субектовната страна на престъпленията, в които е обвинена жалбоподателката, и част относно правната квалификация на действията, предмет на разследването (вж. параграф 8 по-горе).

30. Макар и някои изрази във въпросното искане извън контекст да водят до объркване, Съдът счита, че, като се вземат предвид всички специфични обстоятелства в случая, искането на главния прокурор отразява състояние на подозрение спрямо жалбоподателката и че то не е накърнило действащата спрямо нея презумпция за невиновност.

31. Съдът отбелязва, че жалбоподателката се оплаква също от изказванията на министър-председателя, публикувани на 24.02.2010 г. (вж. параграф 13 по-горе). В това отношение Съдът отбелязва, че жалбоподателката се позовава на статия, публикувана на горепосочената дата във всекидневника „24 часа“, и посветена на воденото срещу нея наказателно производство. Трябва да се отбележи, че изречението, от което се оплаква жалбоподателката, е съставено под формата на преразказана реч и следователно отразява тълкуването от автора на приписваните на министър-председателя изказвания. Следователно Съдът счита, че не е установено, че приписваните от

автора на статията изказвания на министър-председателя, действително са направени от него.

32. В светлината на гореизложеното Съдът счита, че тези две оплаквания са явно необосновани и следва да бъдат отхвърлени, съгласно членове 35 §§ 3 а) и 4 от Конвенцията.

б) Допустимост на оплакванията, свързани с изказванията на говорителката на Главната прокуратура и на народния представител П.Н.

33. Съдът отбелязва, че правителството посочва няколко средства за защита, които жалбоподателката не е използвала: защита на невинността ѝ в рамките на наказателното производство; подаването на иск за обезщетение по чл. 45 от Закона за задълженията и договорите; подаване на иск директно въз основа на разпоредбите на Хартата за основните свободи на Европейския съюз и чл. 6 § 2 от Конвенцията. Той намира, че за разлика от други подобни дела срещу България (вж. например *Петров и Иванова срещу България*, № 45773/10, § 38, 31 март 2016 г. и *Попови срещу България*, № 39651/11, § 78, 9 юни 2016 г.), правителството не посочва неподаването на иск по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

34. Съдът напомня, че изчерпването на вътрешноправните средства за защита като цяло се оценява към датата на подаване на жалбата пред него (вж. *Baumann c. France*, n° 33592/96, § 47, ЕСПЧ 2001-V (откъси)) и че правителството, което твърди неизчерпване на средствата за защита, трябва да го убеди, че средствата, които посочва, са ефективни и достъпни както на теория, така и на практика (вж. *Akdivar et autres c. Turquie*, 16 септември 1996 г., § 68, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV).

35. По настоящото дело Съдът отбелязва, че правителството цитира, на първо място, седем съдебни решения на първоинстанционни национални съдилища по чл. 45 от Закона за задълженията и договорите. Налага се констатацията, че тези решения са постановени след събитията, от които се оплаква жалбоподателката (вж. параграфи 11, 14 и 21 по-горе), че се отнасят до различни случаи от настоящия, тъй като обидните и клеветнически изказвания са направени от физически лица по адрес на други физически лица или на държавни служители, а не от представители на прокуратурата или политици, и че не е ясно дали тези решения са влезли в сила (вж. параграф 21 по-горе).

36. Съдът отбелязва, че след това правителството цитира два други съдебни акта в подкрепа на твърдението си, че иск, който се основава директно на Хартата за основните свободи на Европейския съюз или на Конвенцията, е ефективно и достъпно средство за защита. Трябва да се признае обаче, че става въпрос за решение на първоинстанционен

съд, което не е окончателно, и за решение за препращане на дело, образувано по иск за обезщетение към първоинстанционен съд. Освен това, тези две съдебни решения са постановени през 2011 г. и през 2013 г., тоест след събитията, от които се оплаква жалбоподателката и след подаването на жалбата ѝ (вж. параграфи 11, 14 и 22 по-горе).

37. Относно аргумента на Правителството, че жалбоподателката е могла да докаже невинността си в рамките на наказателното производство, Съдът напомня, че вече е разгледал и отхвърлил същото възражение за недопустимост по повод друго сходно дело срещу България. В *Гуцанови* (цитирано по-горе, § 176) той отхвърля това възражение с мотива, че всяко ефективно вътрешноправно средство за защита, чиято цел е да се поправи твърдяно нарушение на презумпцията за невиновност във висящо наказателно производство, трябва да бъде на разположение на подсъдимия веднага и да не зависи от изхода на делото срещу него. Той счита, че същите съображения са приложими и в настоящия случай.

38. Тези данни са достатъчни на Съда, за да установи, че правителството не подкрепя тезата си, че вътрешноправните средства за защита, които предлага, са ефективни и достъпни. Следователно възражението му за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита се отхвърля.

39. Като отбелязва, че двете оплаквания по чл. 6 § 2 от Конвенцията не са явно необосновани по смисъла на чл. 35 § 3 а) от Конвенцията или недопустими на друго основание, Съдът ги обявява за допустими.

Б. По същество

40. Жалбоподателката заявява, че изявленията на говорителката на Главната прокуратура, С.К., и на народния представител П.Н. са нарушили принципа на презумпцията за невиновност. Тя посочва, че говорителката прави спорните изказвания по време на пресконференция, специално посветена на наказателното производство срещу нея и че използваните изрази оставят впечатлението, че е извършила действията, за които е обвинена. Тя заявява, че изказванията на народния представител П.Н. са също толкова категорични и предават усещането, че тя е виновна още преди съдът да се е произнесъл по повдигнатите ѝ обвинения.

41. Правителството оспорва аргументите на жалбоподателката, като счита, че целта на изказванията на говорителката на Главната прокуратура е да информира обществото относно хода на въпросното наказателно производство, което е предизвикало интереса на медиите. Относно твърденията на народния представител П.Н., правителството счита, че основната им цел е да се информира обществеността относно

работата на оглавяваната от него парламентарна комисия и че те по никакъв начин не поставят под въпрос презумпцията за невиновност.

42. Съдът отбелязва, че изказванията на говорителката на Главната прокуратура са направени по време на пресконференция, специално посветена на наказателното производство срещу жалбоподателката, която се провежда в деня след депозиране на искането на главния прокурор за снемане на имунитета ѝ и в деня, в който тя дава съгласие срещу нея да бъде проведено наказателно преследване, в момент, в който обществеността проявява силен интерес към делото (вж. параграфи 8-11 по-горе). Той счита, че при тези обстоятелства и като взема предвид позицията ѝ на говорител на Главната прокуратура, С.К. е трябвало да вземе необходимите предпазни мерки, за да се избегне всякакво объркване относно обхвата на изказванията ѝ във връзка с провеждането на наказателното производство.

43. Съдът счита, че спорните изказвания надхвърлят пределите на обикновеното съобщаване на информация. Според него, чрез тях недвусмислено се посочва, че жалбоподателката е в основата на отклоняването на публични средства, състоящо се във възлагане на обществени поръчки на фирма на неин приятел.

44. На следващо място Съдът отбелязва, че П.Н., чиито изказвания също са предмет на оплакванията на жалбоподателката, е член на Народното събрание и заместник-председател на парламентарната *ad hoc* комисия, която отговаря за разследването на направените от предишното правителство разходи (вж. параграф 14 по-горе), в рамките на което жалбоподателката е заемала поста министър на труда и социалната политика (вж. параграф 5 по-горе). Той отбелязва, че в свое интервю, публикувано на 26.03.2010 г. и посветено на работата на *ad hoc* комисията, П.Н. се позовава на висящото наказателно производство срещу жалбоподателката, като споменава името и качеството ѝ на министър и квалифицира фактите като пример за особено фрапантно нарушаване на законодателството за обществените поръчки и за корупция (вж. параграф 14 по-горе). Съдът признава, че П.Н. дава спорното интервю в качеството си на заместник-председател на горепосочената комисия и че се опитва, както поддържа правителството, да изясни дейността на комисия и да изтъкне обществените поръчки, за които същата е преценила, че са проведени със значителни нередности.

45. При все това обаче Съдът счита, че твърденията на П.Н. също преминават границите на обикновеното съобщаване на информация. Те могат да бъдат тълкувани от обществеността като категорично потвърждение от страна на висш държавен служител на вината на жалбоподателката с оглед воденото наказателно производство за отклоняване на публични средства.

46. Тези обстоятелства са достатъчни на Съда, за да заключи, че изявленията на говорителката на Главната прокуратура, С.К., и тези на народния представител П.Н. са нарушили презумпцията за невиновност на жалбоподателката. Следователно е налице нарушение на чл. 6 § 2 от Конвенцията в това отношение.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

47. Жалбоподателката счита, че тя не е разполагала с ефективни вътрешноправни средства за защита, за да поправи твърдените нарушения на гарантираното ѝ от чл. 6 § 2 от Конвенцията право. Тя се позовава на чл. 13 от Конвенцията, който гласи:

„Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в (...) Конвенцията, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.“

48. Изтъквайки като цяло едни и същи доводи като тези за допустимостта на оплакванията по чл. 6 § 2 от Конвенцията (вж. параграфи 20-22 по-горе), правителството поддържа, че жалбоподателката е разполагала с достатъчно ефективни средства, за да защити правото си на спазване на презумпцията за невиновност.

А. Допустимост

49. Съдът напомня, че е отхвърлил оплакванията на жалбоподателката по чл. 6 § 2 от Конвенцията относно искането на главния прокурор и изказванията на министър-председателя като явно необосновани (вж. параграфи 27-32 по-горе). От това следва, че оплакването по чл. 13 от Конвенцията във връзка с двете оплаквания по чл. 6 § 2, също е явно необосновано и трябва да бъде отхвърлено съгласно чл. 35 §§ 3 а) и 4 от Конвенцията.

50. Като отбелязва, че оплакването по чл. 13 от Конвенцията във връзка с чл. 6 § 2, което се отнася изказванията на говорителката на Главната прокуратура, С.К., и на народния представител П.Н., не е явно необосновано по смисъла на чл. 35 § 3 а) от Конвенцията или недопустимо на друго основание, Съдът го обявява за допустимо.

Б. По същество

51. Съдът намира, че аргументите на правителството по чл. 13 от Конвенцията като цяло са същите като направените от него относно допустимостта на оплаквания по чл. 6 § 2 (вж. параграфи 20-22 и 48 по-горе). Той напомня, че след като разглежда допустимостта на

формулираните по чл. 6 § 2 от Конвенцията оплаквания, той намира, че нито едно от посочените от правителството средства за защита не би могло да представлява достатъчно ефективно вътрешноправно средство за защита в конкретния случай (вж. параграфи 33-38 по-горе).

52. Съдът счита, че същите тези мотиви са валидни и при разглеждането на защитимото оплакване по чл. 13 от Конвенцията във връзка с чл. 6 § 2. Той заключава, че правителството ответник не успява да оспори аргументите на жалбоподателката, според които тя не разполага с вътрешноправно средство за защита, чрез което да упражни правото си на защита на презумпцията за невиновност.

53. Следователно е налице нарушение на чл. 13 във връзка с чл. 6 § 2 от Конвенцията.

III. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

54. Чл. 41 от Конвенцията гласи:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

A. Вреди

55. Жалбоподателката претендира 20 000 евро неимуществените вреди, които твърди, че е понесла.

56. Правителството оспорва тази претенция и счита, че претендираната сума е прекалено висока, като счита, че установяването на нарушение по смисъла на Конвенцията е достатъчно справедливо обезщетение в този случай.

57. Съдът счита, че жалбоподателката несъмнено е понесла неимуществени вреди поради установените нарушения на гарантираните ѝ по чл. 6 § 2 и 13 от Конвенцията права. Той счита, че следва да ѝ бъдат присъдени 5 000 евро в тази връзка.

Б. Разходи и разноси

58. Жалбоподателката претендира също сумата от 5 249.97 евро за съдебни разходи и разноси, от които 1 800 евро да бъдат преведени директно по банковата сметка на жалбоподателката, а останалите да се преведат по банковата сметка на адвокатска кантора „Екимджиев и партньори“.

59. Правителството счита, че исканата сума е прекомерно висока и недоказана.

60. Съгласно съдебната практика на Съда, жалбоподателите могат да получат обезщетение за разходи и разноси, само доколкото се установи, че те са действително и необходимо направени и са в разумен размер. В настоящия случай, като взима предвид документите, с които разполага и съдебната си практика, Съдът счита, че по този повод трябва да бъде присъдена сумата от 3 000 евро, 1 800 евро от които да бъдат преведени директно по банковата сметка на жалбоподателката, а 1 200 евро по банковата сметка на адвокатска кантора „Екимджиев и партньори“.

В. Лихви за забава

61. Съдът счита за уместно лихвата за забава да бъде обвързана с пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО,

1. *Обявява* жалбата за допустима по отношение на оплакванията по чл. 6 § 2 и чл. 13 от Конвенцията във връзка с изказванията на говорителката на Главната прокуратура и на народния представител П.Н., и за недопустима в останалата ѝ част;
2. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 6 § 2 от Конвенцията;
3. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 13 от Конвенцията;
4. *Приема*,
 - а) че държавата ответник трябва да заплати на жалбоподателката в срок от три месеца от датата, на която решението стане окончателно в съответствие с чл. 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, които се конвертират в български лева по курса, валиден към датата на плащането:
 - i. 5 000 евро (пет хиляди евро), плюс всякакви данъци, които биха могли да се начислят, по отношение на неимуществени вреди;
 - ii. 3 000 евро (три хиляди евро), плюс всякакви данъци, които биха могли да се начислят на жалбоподателката за разходи и разноси, 1 800 евро (хиляда и осемстотин евро) от които да се преведат директно по банковата сметка на жалбоподателката и 1 200 евро (хиляда и двеста евро) да бъдат преведени по

банковата сметка на адвокатска кантора „Екимджиев и партньори“;

б) че от изтичането на гореспоменатия тримесечен срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочените суми в размер, равен на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка за срока на забава, към която се добавят три процентни пункта;

5. *Отхвърля* останалата част от иска за справедливо обезщетение.

Изготвено на френски език и оповестено писмено на 31.01.2019 г. в съответствие с правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
секретар

Ангелика Нусбергер
председател